

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SENIŪNIJOS BENDRUOMENĖS SKUNDO PRIEŠ MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĘ

2022 m. rugpjūčio 11 d. Nr. 4D-2022/2-378
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X seniūnijos bendruomenės (toliau vadinama – Pareiškėja, Bendruomenė) skundą, pateiktą Bendruomenės pirmininkės Y, dėl Mažeikių rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų neveikimo, „nesilaikant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2. Pareiškėja skunde nurodė:

2.1. Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkte nustatyta, kad nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų, arba nežinant, kur tokie asmenys yra, ir (ar) miręs asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas.

2.2. X seniūnijos seniūnas (toliau – Seniūnas) nebuvo informuotas apie 2021 m. gegužės 16 d. įvykusį X miestelio gyventoją a. a. Z mirties faktą. Dėl šios priežasties a. a. Z buvo palaidotas ne savo šeimos kape X seniūnijos (t. y. seniūnijos, kurioje dirbo) teritorijoje, o Mažeikių miesto Geidžių kapinėse.

2.3. Nesilaikant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklėse nustatytų procedūrinių reikalavimų, Bendruomenei buvo užkirstas kelias pasirūpinti X nuolat gyvenusio ir dirbusio Bendruomenės nario a. a. Z laidotuvėmis.

2.4. Bendruomenė 2022 m. vasario 7 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės merą V.M., Savivaldybės administracijos direktorių S. Š., Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto pirmininką D. V., prašydama suorganizuoti 2021 m gegužės 16 d. mirusio Bendruomenės nario a. a. V. Z palaikų perlaidojimą X miestelyje esančioje šeimos kapavietėje.

2.5. Tik po pakartotinio raginimo pateikti atsakymą, buvo gauti pavėluoti Savivaldybės administracijos direktoriaus ir Savivaldybės mero atsakymai.

2.6. Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto atsakymas negautas ir po pakartotinio paklausimo.

3. Bendruomenė prašo Seimo kontrolierės:

3.1. „įvertinti Savivaldybės tarnautojų neveikimą, nesilaikant Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių“;

3.2. „įvertinti biurokratinį, stokojantį elementaraus žmogiškumo Savivaldybės tarnautojų požiūrį“;

3.3. „įpareigoti Savivaldybę, kad surastų būdus, kaip galima išspręsti šią dėl Savivaldybės neveikimo susiklosčiusią situaciją.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. X seniūnui 2014 m. kovo 25 d. pateiktame Z prašyme rašoma:
„Prašau leisti laidoti V X kapinėse šeimos kapavietėje.“

5. Savivaldybės administracijos X seniūnijos seniūno 2014 m. kovo 26 d. leidime laidoti Nr. 17 rašoma:

„Atsižvelgiant į 2014 m. kovo 26 d. gautą Z, gyv. <...>, X mstl., prašymą ir pateiktą mirties liudijimą, leidžiama laidoti mirusįjį asmenį:

Pavardė - V;

Vardas - <...>;

Asmens kodas [...];

Mirties data - <...> d.:

Kapinių pavadinimas - X kapinės.“

6. Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariato 2021 m. gegužės 18 d. rašte Nr. 1BPS-S-245955-21 Savivaldybės Socialinės paramos skyriui, Valstybinės teismo medicinos tarnybos Šiaulių skyriui ir UAB „A“ rašoma:

„Informuojame, kad Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariate atliekamas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-1-15645-21, pagal kodą 555000, Z, gim. <...>, gyv. Mažeikių r., X mstl., <...>, mirties priežastiai nustatyti. Asmuo rastas miręs 2021 m. gegužės 16 d. gyvenamojoje vietoje. Kūnas pristatytas tyrimo atlikimui į Valstybinės teismo medicinos tarnybos Šiaulių skyrių, adresu V. Kudirkos 99, LT-76231 Šiauliai.

Z neturi artimųjų, todėl nėra, kas pasirūpins asmens laidojimu. Reikalinga organizuoti kūno parvežimą iš Šiaulių miesto ir jo laidojimą valstybės lėšomis. Taip pat prašome informuoti, kur asmuo palaidotas, nurodant kapines ir kapavietės numerį.“

7. Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjo pavaduotojos laiške, 2021 m. gegužės 19 d. 08:48 elektroniniu paštu <...> siųstame adresu <...>, rašoma:

„Vadovaudamasi 2020 m. lapkričio 23 d. pasirašytos Nenustatytos tapatybės asmenų ir asmenų, kurių nelaidoja artimieji, palaikų laidojimo paslaugos sutartimi Nr. MS-338, siunčiu Jums raštą, gautą iš policijos.“

8. Savivaldybės administracijos Mažeikių seniūnijos seniūno 2021 m. gegužės 20 d. leidime laidoti Nr. ML-135 rašoma:

„Atsižvelgiant į 2021 m. gegužės 18 d. Nr. MK-IBPS-S-245955-21 gautą UAB „A“, [...] prašymą ir fizinio asmens mirties liudijimą Nr. 2021 m. gegužės 18 d. Nr. 21-33093533 [...] leidžiama laidoti:

1) Pavardė - Z;

2) Vardas - <...>;

3) Asmens kodas [...];

4) Gimimo data [...]

5) Mirties data [...];

6) Kapinių pavadinimas - Geidžių;

7) [...].“

9. X Kristaus Karaliaus parapijos klebono 2022 m. sausio 14 d. išduotame liudijime „Dėl Z“ rašoma:

„Iš X parapijos Krikštų metrikų knygų galima liudyti, jog 1966 m. kovo 5 d. gimęs Z buvo mamos V bei krikštatėvių [...] pagalba pakrikštytas [...] X bažnyčioje, o mirties metrikų knygos liudija, jog <...> d. X kapinėse palaidota V turėjo vienintelį sūnų Z.“

10.. Bendruomenės 2022 m. vasario 7 d. kreipimesi Savivaldybės administracijos direktoriui rašoma:

„Informuojame, kad Z mirtis įvyko <...> d. Medicininis mirties liudijimas išduotas 2021 m. gegužės 18 d. Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariate buvo atliekamas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-1-5645-21 mirties priežastiai nustatyti. Kūnas pristatytas tyrimui atlikti į Valstybinės teismo medicinos tarnybos Šiaulių skyrių. Vyriausiojo policijos komisariato 2021 m. gegužės 18 d. rašte, kurio nuorašai išsiųsti Savivaldybės Socialinės paramos skyriui, Valstybinės teismo medicinos tarnybos Šiaulių skyriui bei UAB „A“, nurodyta, kad a. a. Z neturi artimųjų, todėl nėra kam pasirūpinti asmens laidojimu, ir prašoma organizuoti kūno parvežimą iš Šiaulių miesto ir laidojimą valstybės lėšomis. Leidimas laidoti išduotas UAB „A“ 2021 m. gegužės 20 d., leidimą išdavė Mažeikių seniūnijos seniūnas Š. A.

Vadovaujantis Nenustatytos tapatybės ir asmenų, kurių nelaidoja artimieji, palaikų laidojimo paslaugos sutartimi Nr. MS-338, sudaryta 2020 m. lapkričio 23 d., UAB „A“ (Paslaugos teikėjas) įsipareigojo pagal Sutartyje nustatytus terminus ir Sutartyje nustatytomis sąlygomis, suteikti Savivaldybėje gyvenusių ir mirusių asmenų, neturinčių giminių ir artimųjų, galinčių juos palaidoti, mirusių asmenų, kuriuos atsisako palaidoti giminės ir artimieji, nenustatytos tapatybės asmenų palaikų transportavimo, paruošimo laidojimui karste ir palaikų palaidojimo [...] paslaugas. (Sutarties 1 punktą). 2020 m. lapkričio 23 d. Sutarties Nr. MS-338 1 priede pateikiama Techninė specifikacija, apibūdinant perkamas paslaugas. Priedo 10 punkte nurodoma, kad mirusieji laidojami Geidžių kapinėse per 2 dienas, gavus Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus užsakymą raštu (atsižvelgiant į teisėsaugos institucijų pranešimą raštu). Tokia tvarka atitinka Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 22 d. sprendimu Nr. T1-275, 21 punkte numatytą paslaugų pirkimo tvarką.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 22 d. sprendimu Nr. T1-275, 20 punkte numatyta, kad nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų arba nežinant, kur tokie asmenys yra ir (ar) miręs asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas.

Nagrinėjamu atveju a. a. Z nuolat gyveno ir dirbo X. Nepaisant to, Seniūnas neturėjo galimybės organizuoti a. a. Z laidojimo, nes apie jo mirties faktą ir minėtą vyriausiojo policijos komisariato raštą net nebuvo informuotas. Apie a. a. Z planuojamą laidojimą Geidžių kapinėse Seniūnas sužinojo atsitiktinai, 2021 m. gegužės 20 d. ryte, t. y. laidojimo dieną. Sužinojęs apie šį faktą, Seniūnas 9 val. ryto kreipėsi į Savivaldybės administraciją, o 12.30 val. a. a. Z jau buvo palaidotas Geidžių kapinėse. Natūralu, kad informuotas prieš kelias valandas Seniūnas negalėjo tinkamai reaguoti ir priimti su Bendruomene suderinto sprendimo. Tokiu būdu nesilaikant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklėse numatytų procedūrinių reikalavimų, Bendruomenei buvo užkirstas kelias pasirūpinti a. a. Z laidotuvėmis.

Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad asmens laidojimą, nesant asmens išreikštos valios ir kitų giminaičių, organizuoja kiti veiksnūs asmenys, galintys organizuoti laidojimą. Straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno, organizuoja laidojimą, jeigu nėra asmenų, galinčių organizuoti laidojimą arba nežinoma, kur tokie asmenys yra. Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1204, 22 punkte nurodyta, kad miręs atsakingas už kapavietę asmuo gali būti palaidotas toje kapavietėje ar kolumbariumo nišoje, laikantis šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų. Vadovaujantis išrašais iš X seniūnijos knygų a. a. Z <...> d. gavo leidimą šeimos kapavietėje X kapinėse palaidoti savo motiną, V, ir buvo kapavietę prižiūrintis asmuo. Įstatymai nedraudžia mirus kapavietę prižiūrinčiam asmeniui, kuris yra paskutinis giminės atstovas, būti palaidotam savo šeimos kapavietėje.

Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės neveikimas, nesilaikant Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, lėmė tai, kad Bendruomenė negalėjo tinkamai pasirūpinti savo

Bendruomenės nario laidotuvėmis, prašome Savivaldybę organizuoti ir apmokėti Z ekshumacijos išlaidas, kad Bendruomenė savo lėšomis ir su derama pagarba mirusiajam galėtų jį palaidoti šeimos kape. [...].“

11. Bendruomenės pirmininkės 2022 m. kovo 21 d. kreipimesi Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto nariams rašoma:

„Dėl a. a. Z perlaidojimo buvome išsiuntę elektroniniu paštu prašymą Jums. Pasibaigus išanalizavimo terminui, atsakymo negavome jokio iš Jūsų komiteto. Prašymas buvo išsiųstas 2022 m. vasario 7 d.

Laukiame atsakymo.“

12. Bendruomenės pirmininkės 2022 m. kovo 21 d. kreipimesi Savivaldybės merui V. M. rašoma:

„Dėl a. a. Z perlaidojimo buvome išsiuntę elektroniniu paštu prašymą Jums. Pasibaigus išanalizavimo terminui, atsakymo negavome jokio iš Jūsų. Prašymas buvo išsiųstas 2022 m. vasario 7 d.

Laukiame atsakymo.“

13. Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. rašte Nr. (2.25)R8-1061 Bendruomenės pirmininkei rašoma:

„Informuojame, kad Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 25 straipsnio 5 dalyje yra nurodyta, jog palaidotus žmogaus palaikus galima ekshumuoti nesibaigus kapo ramybės laikotarpiui, kai yra palaidoto žmogaus artimųjų giminaičių prašymas ir Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka gautas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimas arba prokuroro nurodymu, o kadangi Savivaldybės administracija nėra gavusi 2021 m. gegužės 16 d. mirusio ir 2021 m. gegužės 20 d. Mažeikių miesto Geidžių kapinėse Savivaldybės lėšomis palaidoto a. a. Z artimųjų giminaičių prašymo ar prokuroro nurodymo, neturi teisinio pagrindo tenkinti Bendruomenės 2022 m. vasario 7 d. prašymo „Dėl a. a. Z perlaidojimo“, kuriame prašoma suorganizuoti ir apmokėti Z palaikų perlaidojimą šeimos kapavietėje, esančioje X miestelio kapinėse.“

14. Bendruomenės pirmininkės 2022 m. kovo 30 d. kreipimesi Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto nariams rašoma:

„Primename, kad jau antrą kartą Jus tenka raginti atsakyti į mūsų pateiktą prašymą. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas, Jūs privalote pateikti atsakymą į mūsų raštą per 20 darbo dienų. O nuo mūsų rašto pateikimo datos, t. y. nuo vasario 7 d., praėjo 35 darbo dienos. Prašome nedelsiant pateikti atsakymą į mūsų Bendruomenės prašymą. Iš Savivaldybės administracijos direktoriaus gavome atsakymą, kuriame visiškai ignoruojama klausimo esmė ir atsakoma visai ne apie tai, ko klausėme.“

15. Bendruomenės pirmininkės Y 2022 m. kovo 30 d. kreipimesi Savivaldybės merui rašoma:

„Primename, kad jau antrą kartą Jus tenka raginti atsakyti į mūsų pateiktą prašymą. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas, Jūs privalote pateikti atsakymą į mūsų raštą per 20 darbo dienų. O nuo mūsų rašto pateikimo datos, t. y. nuo vasario 7 d., praėjo 35 darbo dienos. Prašome nedelsiant pateikti atsakymą į mūsų Bendruomenės prašymą. Iš Savivaldybės administracijos direktoriaus gavome atsakymą, kuriame visiškai ignoruojama klausimo esmė ir atsakoma visai ne apie tai, ko klausėme.“

16. Savivaldybės mero el. paštu <...> 2022 m. balandžio 1 d. 14:31 laiške Bendruomenei rašoma:

„Laba diena, informuojame, kad į Jūsų 2022 m. vasario 7 d. raštą „Dėl a. a. Z perlaidojimo“ Savivaldybės administracijos direktorius (pagal kompetenciją) atsakė 2022 m. kovo 25 d. raštu Nr. (2.25)R8-1061.“

17. Savivaldybės administracijos 2022 m. gegužės 31 d. rašte Nr. R8-2.33.-2078 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...] Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius informaciją apie Z, gim. <...>, gyv. <...>, X mstl., Mažeikių r., mirtį 2021 m. gegužės 16 d. iš Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariato gavo 2021 m. gegužės 18 d. Kadangi policijos rašte buvo nurodyta, kad Z neturi artimųjų, todėl nėra kas pasirūpins asmens laidojimu, bei kad reikalinga organizuoti kūno parvežimą iš Šiaulių miesto ir jo laidojimą valstybės lėšomis, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus darbuotojams nekilo abejonų, kad policijos pareigūnai išnaudojo visas galimybes asmenims, galėjusiems pasirūpinti Z palaikų laidojimu, nustatyti, todėl, vadovaujantis tarp Savivaldybės administracijos ir UAB „A“ 2020 m. lapkričio 23 d. Nenustatytos tapatybės ir asmenų, kurių nelaidojo artimieji, palaikų laidojimo paslaugos sutartimi Nr. MS-338 (toliau – Sutartis Nr. MS-338), 2021 m. gegužės 19 d. elektroniniu laišku buvo kreiptasi į UAB „A“, kad ši bendrovė pasirūpintų Z palaikų transportavimu iš Valstybinės teismo medicinos tarnybos Šiaulių skyriaus, paruošimu laidojimui karste bei palaidojimu. Sutarties Nr. MS-338 1 priede „Techninėje specifikacijoje“ numatyta, jog mirusieji yra laidojami Mažeikių miesto Geidžių kapinėse, esančiose <...> Mažeikių r., todėl UAB „A“ kreipėsi į šias kapines administruojančią Savivaldybės administracijos Mažeikių seniūniją, kuri 2021 m. gegužės 20 d. išdavė leidimą laidoti Nr. ML-135, kurio pagrindu Z palaikai buvo palaidoti Mažeikių miesto Geidžių kapinių <...> vietoje.

Atkreiptinas dėmesys, kad nors Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 22 d. sprendimu Nr. T1-275 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, aprašų, susijusių su kapinių tvarkymu ir laidojimu jose, patvirtinimo“, 20 punkte numatyta, kad nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų arba nežinant, kur tokie asmenys yra ir (ar) miręs asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas, tačiau tų pačių taisyklių 21 punkte numatyta, kad šių taisyklių 20 punkte nurodytų asmenų palaikų ir nenustatytos tapatybės žmogaus palaikų laidojimo paslaugas atlieka paslaugų teikėjas, teisės aktų nustatyta tvarka sudaręs laidojimo paslaugų sutartį su Savivaldybės administracija. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis turi įstatymo galią, o kadangi Sutartis Nr. MS-338 yra ir teisėtai sudaryta, ir galiojanti, nagrinėjamu atveju UAB „A“, laidodama Z palaikus, nebūtų galėjusi pasielgti kitaip nei numatyta Sutartyje Nr. MS-338, t. y. Z palaikus palaidoti šeimos kapavietėje, esančioje X miestelio kapinėse.

Taip pat pažymėtina, kad Savivaldybės administracija iki palaidojant Z palaikus Mažeikių miesto Geidžių kapinėse 2021 m. gegužės 20 d. nebuvo gavusi jokio oficialaus pranešimo apie Savivaldybės administracijos X seniūnijos ar Bendruomenės ketinimą laidoti Z palaikus savo lėšomis, todėl praėjus daugiau kaip 7 mėnesių laikui po Z palaikų palaidojimo Bendruomenės pretenzijos Savivaldybės administracijai negali būti laikomos pagrįstomis.

[...] Savivaldybės administracija yra gavusi šiuos kreipimusis, susijusius su Z mirtimi ir jo palaikų palaidojimu:

- Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariato 2021 m. gegužės 18 d. raštą Nr. IBPS-S-245955-21 „Dėl informacijos pateikimo“;
- Bendruomenės 2022 m. vasario 7 d. prašymą „Dėl a. a. Z perlaidojimo“, į kurį buvo atsakyta 2022 m. kovo 25 d. raštu Nr. (2.25.) R8-1061 „Dėl prašymo netenkinimo“.

[...]

[...] Bendruomenė 2022 m. vasario 7 d. prašyme kėlė reikalavimą Savivaldybės lėšomis ekshumuoti Z palaikus ir šis reikalavimas Savivaldybės administracijoje buvo svarstomas, tačiau, nustačius, jog Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 25 straipsnio 5 dalyje yra

numatyta, kad palaidotus žmogaus palaikus galima ekshumuoti nesibaigus kapo ramybės laikotarpiui, kai yra palaidoto žmogaus artimųjų giminaičių prašymas ir Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka gautas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimas arba prokuroro nurodymu, o Bendruomenei neatitinkant šių sąlygų (Bendruomenė nėra ir negali būti Z artimuoju giminaičiu, nėra išduoto Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimo, nėra prokuroro nurodymo), buvo nuspręsta šio reikalavimo netenkinti. [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

18. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

19. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu:

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

41) ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas“;

32¹ straipsnis. Seniūnijos funkcijos

„1. Seniūnija:

1) tvarko gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų ir gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, išduoda seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyventojams Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatytus, taip pat įstatymuose numatytus kitus faktinę padėtį patvirtinančius dokumentus;

[...]

3) Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda leidimus laidoti, jeigu seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje atlieka kapinių priežiūrą. [...].“

20. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

- 3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) atvirumas. Valstybės tarnautojas turi būti atviras kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, dialogui, bendradarbiavimui, naujovėms;

[...]

10) pagarba žmogui ir valstybei. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus;

[...]

2. Valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovas, vadovaudamasis šiame įstatyme įtvirtintais valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principais yra atsakingas už tarnybinės etikos politikos formavimą valstybės ar savivaldybės institucijoje, įstaigoje ar įstaigų sistemoje ir kontroliuoja, kaip tarnybinės etikos politika įgyvendinama“;

- 34 straipsnis. Tarnybinių nuobaudų skyrimas

„1. Tarnybinė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tarnybinio nusižengimo paaikšėjimo dienos, neįskaitant laiko, kurį valstybės tarnautojas nebuvo darbe dėl ligos, buvo komandiruotėje arba atostogavo, o iškėlus baudžiamąją bylą arba Seimo kontrolieriui atliekant tyrimą, taip pat atliekant tarnybinį ar kitą kompetentingos institucijos patikrinimą, tarnybinio nusižengimo tyrimą šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytu atveju, – ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo baudžiamosios bylos nutraukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos, Seimo kontrolieriaus pažymos surašymo, tarnybinio ar kito kompetentingos institucijos patikrinimo

užbaigimo, motyvuotos išvados apie tyrimo rezultatus šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytu atveju surašymo dienos. Valstybės tarnautoją į pareigas priimantis asmuo arba, jeigu valstybės tarnautoją į pareigas priima Seimas, Vyriausybė, savivaldybės taryba, – atitinkamai Seimo Pirmininkas, Ministras Pirmininkas, savivaldybės meras pradeda tarnybinio nusižengimo tyrimą savo sprendimu arba kai jie gauna oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinių nusižengimų. Jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Tarnybinė nuobauda neskiriama, jeigu nuo nusižengimo padarymo dienos praėjo 6 mėnesiai, išskyrus atvejus, kai tarnybinis nusižengimas nustatomas atliekant auditą, piniginių ar kitokių vertybių reviziją (inventorizaciją) arba kai Seimo kontrolierius atlieka tyrimą, taip pat kai atliekamas tarnybinis ar kitas kompetentingos institucijos patikrinimas arba kai yra pažeidžiamos Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatos. Šiais atvejais tarnybinė nuobauda skiriama ne vėliau kaip per 3 metus nuo nusižengimo padarymo dienos.“

21. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios Bendruomenės kreipimūsi gavimo Savivaldybėje (2022 m. vasario 7 d. – 2022 m. kovo 30 d.) metu:

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]

2. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai, nagrinėjant skundą apie viešojo subjekto veiksmams, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

3. Administracinės procedūros sprendimas – administracinis sprendimas, kurio priėmimu baigiama administracinė procedūra.

[...]

5. Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.

[...]

10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...].

12. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

[...]

18. Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas“;

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos

turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...];

- 10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...];

- 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...];

23 straipsnis. Administracinės procedūros pradžia

„1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas, valstybės tarnautojas, kitas įstatymų nustatytą specialų statusą turintis fizinis asmuo, darbuotojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sudaryta komisija rašytiniu pavedimu per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos.

2. Draudžiama persiūsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui, kitam įstatymų nustatytą specialų statusą turinčiam fiziniui asmeniui ar darbuotojui, o kai skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų ar neveikimo paduodamas aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, – viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniiui, kurių veiksmai yra skundžiami. [...].“

22. Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„1. Šis įstatymas reglamentuoja žmonių palaikų laidojimo sąlygas ir tvarką. [...];

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„14. Laidojantis asmuo – asmuo, pareiškusio valią dėl savo palaikų laidojimo formos (palaikus palaidoti, palaikus kremuoti ir kt.), paskirtas šiai valiai įvykdyti asmuo arba, jeigu toks asmuo nepaskirtas, o valia pareikšta testamente, – testamentą vykdantis asmuo, arba šiame įstatyme nustatytais atvejais mirusiojo sutuoktinis, pilnamečiai vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), o jei jų nėra, – kiti artimieji giminaičiai ir kiti šiame bei kituose įstatymuose nurodyti asmenys, organizuojantys palaikų laidojimą“;

- 21 straipsnis. Laidojančio asmens teisės ir pareigos

„1. Kiekvienas veiksnus ar riboto veiksnumo asmuo turi teisę pareikšti valią dėl savo palaikų laidojimo ir paskirti laidojantį asmenį, kuris, jam mirus, organizuos laidojimą. Asmuo valią dėl savo palaikų laidojimo gali pareikšti ir laidojantį asmenį paskirti:

1) Civilinio kodekso nustatyta tvarka sudarytame testamente, išskyrus riboto veiksnumo asmenį;

2) Civilinio kodekso nustatyta tvarka notaro ar kito įstatymų įgalioto asmens patvirtintame rašytiniame valios pareiškime.

2. Mirus asmeniui, kuris šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka nepaskyrė laidojančio asmens arba kurio paskirtas laidojantis asmuo dėl objektyvių priežasčių negalėjo organizuoti laidojimo arba atsisakė organizuoti laidojimą, laidojimą organizuoja:

1) kai asmens valia dėl laidojimo pareikšta testamente, – testamentą vykdantis asmuo, jeigu iki testamentu paskelbimo valią pareiškęs asmuo nepalaidotas;

2) mirusio asmens sutuoktinis, pilnamečiai vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), o jeigu jų nėra, – kiti giminaičiai ar kiti veiksnūs asmenys, galintys organizuoti laidojimą.

3. Jeigu nėra šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų ir galinčių organizuoti laidojimą asmenų arba nežinoma, kur tokie asmenys yra, laidojimą organizuoja savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno. Jeigu asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja savivaldybė, kurios teritorijoje buvo nustatytas mirties faktas. Šioje dalyje nurodytais atvejais laidojantis asmuo yra savivaldybės vykdomosios institucijos įgaliotas asmuo“;

- 25 straipsnis. Žmogaus palaikų laidojimas kapavietėse, ekshumavimas ir perkėlimas

„1. Kapinėse kapavietėse skiriamos neatlygintinai.

2. Laidoti žmogaus palaikus, išskyrus žmogaus vaisių (vaisius) iki 22-os nėštumo savaitės, galima ne anksčiau kaip po 24 valandų nuo to momento, kai buvo konstatuota mirtis, jeigu tuo neignoruojami mirusiojo ar jo artimųjų asmenų religiniai įsitikinimai.

3. Neatpažintus žmogaus palaikus galima laidoti tik gavus raštišką prokuroro leidimą.

4. Neprižiūrimose kapavietėse žmogaus palaikus galima laidoti praėjus ne mažiau kaip 25 metams po kapo ramybės laikotarpio pabaigos ir tik gavus leidimą. Šio leidimo išdavimo tvarką nustato Vyriausybė.

5. Palaidotus žmogaus palaikus galima ekshumuoti nesibaigus kapo ramybės laikotarpiui, kai yra palaidoto žmogaus artimųjų giminaičių prašymas ir Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka gautas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimas arba prokuroro nurodymu. Ekshumavimo išlaidas apmoka pareiškėjas. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimas nėra būtinas perkeliant rūsyje palaidotus žmogaus palaikus, nebent būtų atidaromas karstas. [...]“

23. Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1204, nuostatos:

„22. Kapavietėje ar kolumbariumo nišoje laidoti kitų asmenų palaikus leidžiama tik esant rašytiniam atsakingo už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmens sutikimui. Miręs atsakingas už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmuo gali būti palaidotas toje kapavietėje ar kolumbariumo nišoje, laikantis šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų. [...]“

24. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais):

„45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

[...]

45.3. Į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka;

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.[...]“

25. Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 22 d. sprendimu Nr. T1-275, nuostatos:

„20. nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų arba nežinant, kur tokie asmenys yra ir (ar) miręs asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas.“

26. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. sprendimu Nr. T1-346, nuostatos:

„[...]

163. Kiekvienas komitetas:

[...]

163.5. nagrinėja gyventojų, juridinių asmenų ir visuomeninių organizacijų pasiūlymus bei skundus savo veiklos srityse ir, jei reikia, su atitinkamomis rekomendacijomis perduoda juos Savivaldybės administracijos direktoriui, Merui arba teikia svarstyti Tarybai.

[...]

164. Pagrindinė komiteto veiklos forma yra komiteto posėdžiai.

[...]

272. Už gyventojų priėmimo organizavimą, jų prašymų, skundų ir pasiūlymų (toliau – prašymai) nagrinėjimą atsako Meras arba Mero pavedimu jo pavaduotojas (-ai). [...]

273. Raštvedybą, susijusią su gyventojų priėmimu ir iš jų gautais prašymais, tvarko Savivaldybės administracijos skyrius, įgyvendinantis dokumentų valdymo organizavimą ir kontrolę, teisės aktais nustatyta tvarka. Gaunamų dokumentų registre registruojami Tarybai, Merui, jo pavaduotojui (-ams), Tarybos komitetams, Etikos komisijai, Antikorupcinei komisijai adresuoti rinkėjų laišakai ir asmenų prašymai. Atsakymų į gautus dokumentus, ant kurių yra Mero rezoliucija „parengti atsakymą“, kopijos pateikiamos Tarybos sekretoriui.

[...]

275. Merui, jo pavaduotojui (-ams), komitetams adresuoti registruoti prašymai, kuriais rinkėjai kaip asmenys kreipiasi prašydami suteikti viešojo administravimo paslaugas, skundai (asmenų rašytiniai kreipimaisi į viešojo administravimo subjektą, kuriuose nurodoma, kad yra pažeistos jų teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti), pranešimai (asmenų rašytiniai kreipimaisi į viešojo administravimo subjektą, kuriuose nurodoma, kad yra pažeistos kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti), tačiau klaidingai nurodytas adresas (ne Taryba ir ne Savivaldybės administracija, Savivaldybės administracijos direktorius) Mero, jo pavaduotojo (-ų) rezoliucijomis nukreipiami Savivaldybės administracijos direktoriui, jeigu prašymuose nėra skundžiamas Savivaldybės administracijos direktorius. Šiame punkte apibūdinti registruoti prašymai, adresuoti Tarybos komitetams, jų pirmininkų rezoliucijomis nukreipiami Savivaldybės administracijos direktoriui. Kitus Merui, jo pavaduotojui (-ams), komitetams adresuotus raštus (pasiūlymus, atsiliepimus, informaciją apie trūkumus ar piktnaudžiavimą bendrąja prasme), Meras, jo pavaduotojai nagrinėja savo nuožiūra, o komitetai pagal jų veiklos nuostatus, o atsakymai į juos gali būti nerengiami.

276. Apie prašymo nagrinėjimo rezultatus raštu pranešama jį pateikusiam asmeniui. Jei prašymas atmetamas, būtina nurodyti atmetimo motyvus.

[...]

279. Prašymai, kurie jau buvo nagrinėti Mero ar Savivaldybės administracijos, tačiau nagrinėjimo rezultatai netenkina pareiškėjų, komitetų siūlymu gali būti svarstomi Tarybos posėdžiuose. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

27. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės

ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

28. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) praktika, kurioje išaiškinta, kad VAĮ 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą (žr. LVAT nutartis: 2008 m. rugpjūčio 7 d. Nr. AS¹⁴⁶-423/2008, 2010 m. kovo 26 d. Nr. AS⁵⁵⁶-161/2010, 2010 m. kovo 26 d. Nr. AS¹⁴³-178/2010, 2012 m. rugsėjo 21 d. Nr. AS⁴⁹²-440/2012, taip pat LVAT praktikos, taikant išankstinio ginčų nagrinėjimo ne per teismą tvarką reglamentuojančias teisės normas, apibendrinimą (I dalį), paskelbtą LVAT biuletenyje „Administracinė jurisprudencija“, Nr. 19, p. 490–491).

29. LVAT 2013 m. vasario 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁰-274/2013 konstatavo:

„Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė, pripažįstama tiek nacionalinių (Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, ABTĮ 5straipsnio 1 dalis), tiek tarptautinių teisės aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, 13 straipsnis) (pvz., LVAT 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-268/2012). Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą konstatuotas iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei kitų Konstitucijos nuostatų kylantis imperatyvas, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą, kuris išspręstų ginčą. Asmens teisė kreiptis į teismą suponuoja ir jo teisę į tinkamą teisinį procesą, ji yra būtina teisingumo įgyvendinimo sąlyga. Pabrėžtina, kad asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, negali būti nepagrįstai apsunkinamas jos įgyvendinimas (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimas).“

Tyrimo išvados

30. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

30.1. dėl Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 22 punkto nuostatų pažeidimo;

30.2. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo.

Dėl Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 22 punkto nuostatų pažeidimo

31. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

31.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės tarnautojų veiksmų, kuriais buvo pažeisti Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių reikalavimai, dėl ko Bendruomenė neteko galimybės pasirūpinti savo Bendruomenės nario (a. a. Z) palaidojimu jo šeimos kape X kapinėse.

31.2. Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriuje 2021 m. gegužės 18 d. buvo gautas Policijos pranešimas apie Bendruomenės skunde nurodyto Z (neturinčio artimųjų) mirtį su prašymu organizuoti kūno parvežimą ir laidotuves (žr. pažymos 6 punktą).

Šį pranešimą Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius persiuntė UAB „A“ (žr. pažymos 7 punktą).

31.3. A. a. Z 2021 m. gegužės 20 d. buvo palaidotas Geidžių kapinėse. Savivaldybės administracija sprendimą laidoti a. a. Z Geidžių kapinėse argumentavo 2020 m. lapkričio 23 d. su UAB „A“ sudarytos Nenustatytos tapatybės ir asmenų, kurių nelaidoja artimieji, palaikų laidojimo paslaugos sutarties Nr. MS-338 1 priedo 10 punkto nuostata, numatančia, kad mirusieji laidojami Geidžių kapinėse per 2 dienas, gavus Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus užsakymą raštu (atsižvelgiant į teisėsaugos institucijų pranešimą raštu). Tyrimo metu Seimo kontrolierei ši sutartis nebuvo pateikta.

31.4. Žmonių palaikų laidojimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas.

31.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkte nustatyta, kad miręs atsakingas už kapavietės priežiūrą asmuo gali būti palaidotas toje kapavietėje, laikantis šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų (žr. pažymos 23 punktą).

31.6. Z buvo gavęs leidimą laidoti savo mamą X kapinėse esančioje šeimos kapavietėje (žr. pažymos 4 punktą), nuolat gyveno X seniūnijoje. Ir policijos pranešime Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriui buvo nurodyta a. a. Z gyvenamoji vieta, t. y. X mstl. (žr. pažymos 6 punktą).

31.7. Pagal Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto nuostatas (žr. pažymos 25 punktą), nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų arba nežinant, kur tokie asmenys yra ir (ar) miręs asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas.

31.8. Bendruomenės pirmininkė informavo, kad a. a. Z 2021 m. gegužės 20 d. 12.30 val. buvo palaidotas kitose kapinėse, nei yra jo šeimos kapas, nepaisant X seniūnijos seniūno 2021 m. gegužės 20 d. kreipimosi į Savivaldybės administraciją 9 val. (žr. pažymos 4 punktą).

Tyrimo metu Savivaldybės administracija nepateikė informacijos apie X seniūnijos seniūno kreipimąsi į Savivaldybės administraciją dėl a. a. Z laidojimo.

31.9. Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asmens laidojimą, nesant asmens išreikštos valios dėl jo laidojimo ir mirusio asmens sutuoktinio, pilnamečių vaikų (įvaikių), tėvų (įtėvių), laidojimą organizuoja kiti giminaičiai ar kiti veiksnūs asmenys, galintys organizuoti laidojimą (žr. pažymos 22 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad įstatymų leidėjas neapsiriboja tik artimųjų asmenų, galinčių organizuoti mirusio asmens laidojimą, nustatymu, nurodydamas, kad tai gali daryti ir kiti veiksnūs asmenys (nagrinėjamu atveju tai galėjo būti Bendrija, jei X seniūnas būtų laiku gavęs informaciją apie Bendruomenės nario a. a. Z mirtį). Ir tik tokiu atveju, kai nėra visų įstatymo leidėjo nurodytų laidojimą galinčių organizuoti asmenų (įskaitant ir kitus asmenis), laidojimą turi organizuoti savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno (žr. pažymos 22 punktą).

31.10. Savivaldybės administracija tyrimo metu Seimo kontrolierę informavo, kad Socialinės paramos skyriaus darbuotojams nekilo abejonių, jog policijos pareigūnai išnaudojo visas galimybes asmenims, galėjusiems pasirūpinti Z palaikų laidojimu, nustatyti (žr. pažymos 17 punktą).

Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal įgaliojimus, o atsakymus į prašymus parengti, atsižvelgiant į jų turinį (žr. pažymos 21 punktą).

Atsižvelgiant į a. a. Z gyvenamąją vietą X miestelyje, šeimos kapavietės buvimo X kapinėse vietą (žr. pažymos 4-5 punktus), policijos pranešime nurodytą informaciją apie a. a. Z gyvenamąją vietą (žr. pažymos 6 punktą), kurioje ir buvo konstatuotas mirties faktas, darytina išvada, kad policijos pranešimas turėjo būti pagal kompetenciją persiųstas X seniūnijos seniūnui. To nepadarius, buvo pažeistos Mažeikių rajono savivaldybės kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto nuostatos (žr. pažymos 26 punktą).

Be to, a. a. Z palaidojus kitose kapinėse, nei yra a. a. Z šeimos kapas, buvo nesilaikyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 22 punkto nuostatos (žr. pažymos 23 punktą), kad miręs atsakingas už kapavietę asmuo gali būti palaidotas toje kapavietėje.

31.11. Pareiškėja 2022 m. vasario 7 d. raštu (žr. pažymos 11 punktą) prašė Savivaldybės administracijos organizuoti ir apmokėti Z ekshumacijos išlaidas, kad Bendruomenė savo lėšomis ir su derama pagarba mirusiajam galėtų jį palaidoti jo šeimos kape.

Tačiau Bendruomenės prašymas buvo atmestas (žr. pažymos 13 punktą), nenurodant tokio sprendimo nei apskundimo galimybės, nei tvarkos. Dėl Savivaldybėje gauto Pareiškėjos kreipimosi nagrinėjimo Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 33-34 punktus).

31.12. Savivaldybės tarybos veiklos reglamento 279 punkte nustatyta, kad prašymai, kurie jau buvo nagrinėti Mero ar Savivaldybės administracijos, tačiau nagrinėjimo rezultatai netenkina pareiškėjų, komitetų siūlymu gali būti svarstomi Tarybos posėdžiuose (žr. pažymos 26 punktą). Apie tai Bendruomenė nebuvo informuota.

32. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimo apie Savivaldybės administracijoje gautą policijos pranešimą, kuriame nurodyta a. a. Z gyvenamoji vieta (X mst.), nebuvo informuotas X seniūnijos seniūnas, pažeidžiant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto reikalavimą, kad artimųjų neturinčių asmenų laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas. Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X seniūnijos bendruomenės skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo

33. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

33.1. Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų, Savivaldybės mero ir Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą.

33.2. Pareiškėja 2022 m. vasario 7 d. kreipėsi (žr. pažymos 10 punktą) nurodė, kad Savivaldybės administracijos tarnautojai nesilaikė Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, dėl ko Bendruomenė negalėjo tinkamai pasirūpinti savo Bendruomenės nario laidotuviams ir a. a. Z buvo palaidotas Mažeikių miesto Geidžių kapinėse, o ne savo šeimos kape X kapinėse. Todėl Pareiškėja prašė Savivaldybės administracijos organizuoti ir apmokėti Z ekshumacijos išlaidas, kad Bendruomenė savo lėšomis ir su derama pagarba mirusiajam galėtų jį palaidoti jo šeimos kape. Pareiškėja nurodė tokį pat kreipimąsi teikusi ne tik Savivaldybės administracijos direktoriui, bet ir Savivaldybės merui bei Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komitetui.

33.3. Į Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d. kreipimąsi (žr. pažymos 10 punktą) atsakymas buvo

pateiktas Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. raštu (žr. pažymos 13 punktą), Bendruomenės prašymą atmetant. Šis sprendimas buvo argumentuotas tuo, kad Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo (žr. pažymos 22 punktą) 25 straipsnio 5 dalyje nustatyti tik du atvejai, kai galimas palaidotų žmogaus palaikų ekshumavimas, nesibaigus kapo ramybės laikotarpiui:

1) gavus palaidoto žmogaus artimųjų giminaičių prašymus ir Sveikatos ministerijos nustatyta tvarka gautą Nacionalinio visuomenės sveikatos centro leidimą;

2) gavus prokuroro nurodymą.

Savivaldybė nurodė negavusi nei 2021 m. gegužės 16 d. mirusio ir 2021 m. gegužės 20 d. Mažeikių miesto Geidžių kapinėse Savivaldybės lėšomis palaidoto a. a. Z artimųjų giminaičių prašymo, nei prokuroro nurodymo.

33.4. Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d. kreipimasis vertintinas ir kaip skundas dėl teisės aktų pažeidimo Savivaldybės administracijos tarnautojų netinkamais veiksmais (žr. pažymos 21 punktą), ir kaip prašymas priimti administracinį sprendimą (žr. pažymos 24 punktą).

33.5. Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal įgaliojimus, o atsakymus į prašymus parengti, atsižvelgiant į jų turinį (žr. pažymos 21 punktą). Prašymų nagrinėjimo tvarka ir terminai reglamentuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintose Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (žr. pažymos 24 punktą). Nagrinėjant prašymus, šių taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglementuoja specialieji įstatymai.

33.6. Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjo kreipimąsi, buvo netinkami:

33.6.1. Savivaldybės administracijos rašte apsiribota tik informacijos apie Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatos, reglamentuojančios ekshumacijos pagrindus, pateikimu, ignoruojant Bendruomenės 2022 m. vasario 7 d. kreipimesi nurodytą dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimo padarytą Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto pažeidimą.

Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į asmens prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 24 punktą). Viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (žr. pažymos 21 punktą).

33.6.2. Nors Bendruomenė 2022 m. vasario 7 d. kreipimesi prašė Savivaldybės administracijos organizuoti ir apmokėti a. a. Z ekshumacijos išlaidas, kad Bendruomenė savo lėšomis ir su derama pagarba mirusiajam galėtų jį palaidoti šeimos kape (žr. pažymos 10 punktą), neaišku, kokių pagrindų Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. atsakyme rašoma, kad Bendruomenė prašo suorganizuoti ir apmokėti a. a. Z palaikų perlaidojimą šeimos kapavietėje X kapinėse (žr. pažymos 13 punktą).

Viešojo administravimo subjektams privalomas objektyvumo principas (žr. pažymos 21 punktą) įpareigoja oficialius viešojo administravimo subjekto veiksmus pagrįsti faktiniais duomenimis.

33.6.3. Savivaldybės administracijos atsakymas 2022 m. kovo 25 d. raštu į Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d. kreipimąsi pateiktas, pažeidžiant Viešojo administravimo įstatyme prašymo nagrinėjimui nustatytą 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos terminą (žr. pažymos 21 punktą). Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos informavimą apie tyrimo termino pratęsimą. Šiuo atveju buvo pažeistas Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytas pareiškėjo informavimo apie tyrimo termino pratęsimą raštu nustatytu terminu

reikalavimas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu, teisėtumu (žr. pažymos 19 ir 21 punktus).

Be to, įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 20 punktą).

33.6.4. Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. rašte (žr. pažymos 13 punktą), kuriuo atsisakyta ekshumuoti a. a. Z palaikus, nenurodyta nei atsakymo apskundimo galimybė, nei tvarka.

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalį (žr. pažymos 21 punktą), asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. O šių taisyklių 47 punkte (žr. pažymos 24 punktą) viešojo administravimo subjektui nustatyta pareiga asmenį ar jo atstovą informuoti apie atsakymo apskundimo galimybę ir tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.

Savivaldybės administracijos priimto neigiamo sprendimo dėl Bendruomenės prašymo organizuoti ir ekshumuoti a. a. Z palaikus ginčijimo galimybės ir tvarkos nenurodymas galėjo apriboti Pareiškėjos teisę į teisminę gynybą (žr. pažymos 28 ir 29 punktus).

33.7. Tik po pakartotinio Bendruomenės pirmininkės 2022 m. kovo 30 d. Savivaldybės merui pateikto kreipimosi, kuris vertintinas kaip skundas dėl netinkamo Savivaldybės administracijos atsakymo (visiškai ignoruojama klausimo esmė) ir atsakymo į 2022 m. vasario 7 d. Savivaldybės merui siųstą kreipimąsi negavimo, 2022 m. balandžio 1 d. Pareiškėja buvo lakoniškai informuota (žr. pažymos 16 punktą), kad atsakymas pateiktas Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. raštu.

Pagal Viešojo administravimo įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai, nagrinėjant skundą apie viešojo subjekto veiksmis, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą vadinama administracine procedūra (žr. pažymos 21 punktą).

Nors Pareiškėjos 2022 m. kovo 30 d. rašte buvo nurodyta, jog Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. atsakymas netinkamas, tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie administracinės procedūros inicijavimą ir atlikimą.

Be to, nagrinėjamu atveju nesilaikyta ir viešojo administravimo įstatyme nustatyto draudimo persiųsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui, kitam įstatymų nustatytą specialų statusą turinčiam fiziniam asmeniui ar darbuotojui, o kai skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų ar neveikimo paduodamas aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, – viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniui, kurių veiksmai yra skundžiami (žr. pažymos 21 punktą).

33.8. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie Bendruomenės prašymo nagrinėjimą Savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komitete, todėl neaišku, ar Bendruomenės skunde nurodytų aplinkybių tyrimas priskirtinas šio komiteto kompetencijai.

33.9. Tarybos reglamento 279 punkte nustatyta, kad prašymai, kurie jau buvo nagrinėti Mero ar Savivaldybės administracijos, tačiau nagrinėjimo rezultatai netenkina pareiškėjų, komitetų siūlymu gali būti svarstomi Tarybos posėdžiuose (žr. pažymos 26 punktą).

34. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 27 punktą), kuris yra įtvirtintas Konstitucijoje (žr. pažymos 18 punktą), numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

35. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Savivaldybėje gavus

Pareiškėjos 2022 m. vasario 7 d., 2022 m. kovo 21 d. ir 2022 m. kovo 30 d. kreipimusis (žr. pažymos 10-12 ir 14-15 punktus), rengiant atsakymus į juos buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 33 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (žr. pažymos 18 ir 27 punktus), Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą (žr. pažymos 21 punktą), bei galėjo būti apribota teisė į teisminę gynybą (žr. pažymos 28 ir 29 punktus), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši Bendruomenės skundo dalis pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

36. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X seniūnijos bendruomenės skundo dalį dėl Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 22 punkto nuostatų pažeidimo pripažinti pagrįsta.

37. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X seniūnijos bendruomenės skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

38. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14-15 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

38.1. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Ekonomikos, finansų ir vietinio ūkio komiteto pirmininkui:

38.1.1. atkreipti dėmesį į tai, kad dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimo apie Savivaldybės administracijoje gautą policijos pranešimą, kuriame nurodyta a. a. Z gyvenamoji vieta (X mst.), nebuvo informuotas X seniūnijos seniūnas, pažeidžiant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto reikalavimą, nustatantį, kad artimųjų neturinčių asmenų laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas. Be to, buvo pažeista Bendruomenės teisė į tinkamą viešąjį administravimą bei teisminę gynybą (žr. pažymos 35 punktą);

38.1.2. inicijuoti Taryboje svarstymą klausimo dėl a. a. Z ekshumacijos galimybės, vadovaujantis Tarybos reglamento 279 punkto nuostatomis (prašymai, kurie jau buvo nagrinėti mero ar Savivaldybės administracijos, tačiau nagrinėjimo rezultatai netenkina pareiškėjų, komitetų siūlymu gali būti svarstomi Tarybos posėdžiuose), įgyvendinant pagarbos žmogui, atsakingo valdymo ir įstatymo viršenybės principų (žr. pažymos 18, 20-21 ir 27 punktus) įgyvendinimą;

38.2. Mažeikių rajono savivaldybės merui:

38.2.1. atkreipti dėmesį į tai, kad gavus Bendruomenės 2022 m. kovo 30 d. skundą (žr. pažymos 15 punktą) dėl netinkamo Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. atsakymo (žr. pažymos 13 punktą), nepagrįstai nebuvo inicijuota Viešojo administravimo įstatymo straipsnyje nustatyta administracinė procedūra (žr. pažymos 33.7 papunktį);

38.2.2. užtikrinti, kad ateityje gavus Savivaldybės merui adresuotus skundus dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų galimai neteisėtų veiksmų (neveikimo), būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo (žr. pažymos 21 punktą) nuostatų, įgyvendinant teisėtumo, atsakingo valdymo principus (žr. pažymos 18, 20-21 ir 27 punktus).

38.3. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriui:

38.3.1. atkreipti dėmesį į tai, kad apie Savivaldybės administracijoje gautą policijos pranešimą, kuriame nurodyta a. a. Z gyvenamoji vieta (X mst.), nebuvo informuotas X seniūnijos seniūnas, pažeidžiant Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto reikalavimą, nesant galinčių organizuoti laidojimą asmenų, laidojimą organizuoja seniūnijos, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno ir (ar) buvo nustatytas mirties atvejis, seniūnas;

38.3.2. inicijuoti ir užtikrinti, kad būtų išspręstas klausimas dėl tarnautojo, turėjusio pareigą apie X seniūnijoje nuolat gyvenusio a. a. Z mirties faktą ir Savivaldybės administracijoje gautą Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mažeikių rajono policijos komisariato 2021 m. gegužės 18 d. pranešimą (žr. pažymos 6 punktą) informuoti X seniūnijos seniūną, tarnybinės atsakomybės (pagal Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, Seimo kontrolieriui atlikus tyrimą ir nustatčius pažeidimą, tarnybinės nuobaudos skyrimui nustatytas trejų metų nuo nusizengimo padarymo terminas (žr. pažymos 20 punktą));

38.3.3. atkreipti dėmesį į tai, kad Savivaldybės administracijos 2022 m. kovo 25 d. rašte (žr. pažymos 13 punktą) nenurodžius neigiamo sprendimo dėl prašymo ekshumuoti a. a. Z palaikus, apskundimo galimybės ir tvarkos, buvo pažeistas Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkto reikalavimas (žr. pažymos 24 punktą);

38.3.4. užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto reikalavimo apie asmens, neturinčio artimųjų, mirties faktą pranešti asmens nuolatinės gyvenamosios vietos seniūnui (žr. pažymos 25 punktą), įgyvendinant teisėtumo, atsakingo valdymo bei pagarbos žmogui ir valstybei principus (žr. pažymos 18, 20-21 ir 27 punktus);

38.3.5. užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje priimant neigiamą sprendimą dėl asmenų prašymo, būtų nurodomos tokio sprendimo apskundimo galimybė ir tvarka, įgyvendinant Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkto (žr. pažymos 24 punktą) reikalavimus;

38.3.6. pateikti 2020 m. lapkričio 23 d. su UAB „A“ sudarytą Nenustatytos tapatybės ir asmenų, kurių nelaidoja artimieji, palaikų laidojimo paslaugos sutartį Nr. MS-338 su priedais.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė